

Χωρίς να την αντιληφθούν, η Κίρκη ανέβασε στο πλοίο ένα μαύρο κριάρι και μια μαύρη προβατίνα. Θα χρειαζόταν τα δυο ζωντανά ο Οδυσσέας για τις θυσίες του. Κι όταν το πλοίο απέπλευσε, η Κίρκη του έστειλε ούριο άνεμο να το οδηγεί στα σίγουρα. Για μια ολόκληρη μέρα, έπλεαν δυτικά ώσπου έφτασαν στην άκρη του ωκεανού, εκεί όπου οι Κιμμέριοι ζουν σε αιώνιο σκοτάδι και ομίχλη, καθώς οι ακτίνες του ήλιου δεν φτάνουν στην περιοχή. Με δυο άνδρες του, τον Ευρύλοχο και τον Περιμήδη, και με ζώα για θυσία, ο Οδυσσέας περπάτησε ακολουθώντας το ρέμα του Ωκεανού, ώσπου έφτασε στο σημείο που του είχε υποδείξει η Κίρκη.

Βρισκόταν πια στην είσοδο του Άδη. Έσκαψε ένα μεγάλο λάκκο, τον περιέχισε με μελόνερο, κρασί, σκέτο νερό και τον ράντισε με αλεύρι, ενώ ταυτόχρονα υποσχόταν νέα θυσία προς τιμή των νεκρών και ειδικά του Τειρεσία, όταν θα επέστρεφε στην Ιθάκη. Αφού τελείωσε με τα προκαταρκτικά, έσφαξε το μαύρο κριάρι και τη μαύρη προβατίνα. Η μυρωδιά του αχνιστού αίματος προσέλκυσε τις σκιές των ψυχών που συνωστιζόνταν γύρω του θέλοντας να πιουν. Οι νεκροί είναι είδωλα χωρίς σάρκα και οστά, φαντάσματα χωρίς σώμα, συνείδηση και δύναμη, με χαρακτηριστικά αδύναμη φωνή. Το αίμα προσφέρει ζωντάνια. Όταν το πει σκιά νεκρού, αποκτά την ικανότητα να σκέπτεται και να συνομιλεί, όσο διαρκεί η επίδρασή του. Γι' αυτό κι αμέτρητες σκιές περιτριγύρισαν τα σφαχτά του Οδυσσέα, αναζητώντας να πιουν. Με γυμνό σπαθί, ο ήρωας τις κρατούσε σε απόσταση, περιμένοντας να φανεί η σκιά του Τειρεσία και πρώτη αυτή να πει αίμα.

Με έκπληξή του, ο Οδυσσέας είδε να τον πλησιάζει η σκιά του Ελπήνορα. Μόλις μάθαινε ότι ο σύντροφός του είχε σκοτωθεί πέφτοντας από τη σκεπή του ανακτόρου της Κίρκης, όπου είχε ανέβει αναζητώντας δροσιά. Μια και κανένας δεν είχε αντιληφθεί την απουσία του, παρέμενε άταφος. Ο Οδυσσέας του υποσχέθηκε ότι θα τον έθαβε αμέσως μόλις επέστρεφε στο νησί της Κίρκης.

Ο ήρωας κουβέντιαζε ενώ ταυτόχρονα απωθούσε τις σκιές των νεκρών από το αίμα. Μια από αυτές ήταν της Αντίκλειας, της μάνας του που την είχε αφήσει ζωντανή, όταν έφυγε από την Ιθάκη για την Τροία. Είχε δακρύσει βλέποντάς την αλλά, παρ' όλα αυτά, στο αίμα δεν την άφηγε να ζυγώσει. Κι επιτέλους, φάνηκε η σκιά του Τειρεσία. Ήπιε αίμα και μπόρεσε να πει στον Οδυσσέα, τι τον περίμενε:

Το καιρίο πρόβλημα του Οδυσσέα ήταν ότι είχε τυφλώσει τον Κύκλωπα Πολύφημο και είχε

έτσι εξαγριώσει τον πατέρα του, Ποσειδώνα. Ο θεός σκόπευε να τον ταλαιπωρήσει πριν να του επιτρέψει να γυρίσει στην Ιθάκη. Και βέβαια, προϋπόθεση για την επιστροφή τους ήταν να μην πειράξουν τα βόδια του Ήλιου, όταν θα ξέπεφταν στο νησί του, την Θρινακία. Έστω και ένα, αν πειράξουν, το πλοίο και οι άνδρες του θα χαθούν. Κι αν ο ίδιος καταφέρει και γλιτώσει, θα περάσει τα μύρια όσα ώσπου κάποτε θα καταλήξει στην Ιθάκη χωρίς συντρόφους, πάνω σε ξένο πλοίο. Κι εκεί, νέες περιπέτειες θα τον περιμένουν, καθώς θα βρει στα ανάκτορα ξένους να σπαταλούν την περιουσία του και να ανταγωνίζονται, ποιος θα κερδίσει την γυναίκα του, την Πηνελόπη. Κι όταν τελειώσει και μ' αυτούς, θα πρέπει να φορτωθεί ένα κουπί και να πάει στην χώρα των ανθρώπων που δεν έχουν δει θάλασσα, δεν ξέρουν από πλοία, δεν αλατίζουν τα φαγητά τους και δεν έχουν ιδέα από κουπιά, «τα φτερά των πλοίων». Εκεί, όταν συναντηθεί με κάποιον που θα περάσει το κουπί του για λιχνιστήρι (δίκρανο, εργαλείο για τον χωρισμό του πίτουρου από το στάρι), θα πρέπει να σταματήσει. Θα πρέπει να χώσει το κουπί στο χώμα κι επιτόπου να θυσιάσει στον Ποσειδώνα κριάρι, αγριογούρουνο και ταύρο. Μετά, θα γυρίσει στην Ιθάκη και θα κάνει εκατόμβη (θυσία εκατό βοδιών) σε όλους τους θεούς. Μετά από όλα αυτά, θα μπορέσει να ζήσει ήσυχα ως τα βαθιά γεράματα και να πεθάνει «εξ αλόος»: Έξω από τη θάλασσα ή εξαιτίας της θάλασσας.

Όταν τελείωσε, ο Τειρεσίας γύρισε πίσω στον Άδη, αφήνοντας τον Οδυσσέα ανάμεσα στις σκιές των άλλων νεκρών. Πια, ο ήρωας επέτρεψε στην Αντίκλεια να πει αίμα. Αμέσως εκείνη τον αναγνώρισε. Είχε πεθάνει από τη θλίψη που δεν έβλεπε τον γιο της να γυρνά. Θλιβόταν και εκείνη τη στιγμή, βλέποντάς τον στον Άδη. Ο Οδυσσέας της εξήγησε, για ποιον λόγο ήταν εκεί. Και η μάνα του τον πληροφόρησε ότι η Πηνελόπη αντιστεκόταν στην πολιορκία των μνηστήρων, ο γιος τους, Τηλέμαχος, φρόντιζε την περιουσία τους κι ο πατέρας του, ο γέρο Λαέρτης, είχε αποσυρθεί σ' ένα κτήμα στην εξοχή, κακοπαθημένος και ποθώντας τον γιο του, και ποτέ δεν κατέβαινε στη χώρα.

Τρεις φορές προσπάθησε ο Οδυσσέας να αγκαλιάσει την μάνα του και τρεις φορές ατύχησε. Η Αντίκλεια του εξήγησε πως δεν ήταν παρά σκιά. Τον παρότρυνε να γυρίσει το γρηγορότερο στο φως κι έφυγε κι αυτή.

(τελευταία επεξεργασία, 14 Μαΐου 2022)